কৃষি, উদ্যোগ আৰু সেৱাখণ্ডত প্ৰযুক্তিৰ প্ৰভাৱ

অনুশীলনী

প্ৰশ্ন ১। মানুহৰ বৃত্তিসমূহ কি কি অৰ্থনৈতিক ক্ষেত্ৰৰ অন্তৰ্ভুক্ত ?

উত্তৰঃ মানুহৰ বৃত্তিসমূহ তিনিটা অৰ্থনৈতিক ক্ষেত্ৰৰ অন্তৰ্ভুক্ত । সেইকেইটা হ'ল কৃষিখণ্ড , উদ্যোগখণ্ড আৰু সেৱাখণ্ড ।

প্ৰশ্ন ২। সেৱাখণ্ড বুলিলে কি বুজা ? সেৱাখণ্ডত প্ৰযুক্তিৰ প্ৰভাৱ আলোচনা কৰা ।

উত্তৰঃ সেৱাখণ্ড বুলি ক'লে আমি সেইবোৰ ব্যৱস্থাক বুজো যিবোৰে পোনপটীয়াকৈ কোনো সামগ্ৰী উৎপাদন নকৰে যদিও পৰোক্ষভাৱে উৎপাদনত সহায় কৰে আৰু বিভিন্ন অভাৱ পূৰণ কৰে ।

সেৱাখণ্ডত প্ৰযুক্তিৰ প্ৰভাৱ :- সেৱাখণ্ডত বৰ্তমান প্ৰযুক্তিৰ ব্যৱহাৰে গোটেই বিশ্বতে এক আলোড়ন সৃষ্টি কৰিছে । বৰ্তমান সেৱা কাৰ্যৰ ক্ষেত্ৰত অতি ব্যাপকভাৱে প্ৰযুক্তিৰ ব্যৱহাৰ হ'বলৈ লৈছে । সকলো ধৰণৰ সেৱা কাৰ্য এই ক্ষেত্ৰৰ অন্তৰ্ভুক্ত ।

কেইটামান সেৱা কাৰ্যত প্ৰযুক্তিৰ ব্যৱহাৰ —

(ক) শিক্ষা সেৱাত প্ৰযুক্তিৰ ব্যৱহাৰ :- বৰ্তমান শিক্ষা ব্যৱস্থাত নতুন নতুন প্ৰযুক্তিৰ প্ৰয়োগ হ'বলৈ ধৰিছে । শিক্ষা ব্যৱস্থাটো কেৱল শিক্ষক আৰু বিদ্যালয়ৰ মাজত আৱদ্ধ হৈ নাথাকি বিভিন্ন মাধ্যমেৰে শিক্ষাদানৰ ব্যৱস্থা আৱিষ্কৃত হৈছে । বৰ্তমান বিভিন্ন দৃশ্য – শ্ৰাব্য , সামগ্ৰীৰ জৰিয়তে ঘৰতে বহি শিক্ষা লাভ কৰিব পৰা গৈছে । ৰেডিঅ', টেলিভিছনৰ বিভিন্ন কাৰ্যসূচী , অডিঅ ' টেপ , ভিডিঅ ' টেপ আদিৰ জৰিয়তে শ্ৰেণীকোঠাত তথা ঘৰতে বহি বহুতো দিশত শিক্ষা লাভ কৰিব পাৰি । আজি-কালি শিক্ষাৰ কাৰ্যসূচীত ইণ্টাৰনেট , কম্পিউটাৰ , প্ৰজেক্টৰ আদিৰ ব্যৱহাৰ দ্ৰুতগতিত বৃদ্ধি পাইছে । এইদৰে প্ৰযুক্তিৰ ব্যৱহাৰৰ ফলত শিক্ষা ব্যৱস্থাত ব্যাপক পৰিৱৰ্তন সাধন হৈছে ।

(খ) চিকিৎসা সেৱাত প্ৰযুক্তিৰ ব্যৱহাৰ :- চিকিৎসা সেৱাৰ ক্ষেত্ৰত ব্যাপকভাৱে প্ৰযুক্তিৰ ব্যৱহাৰ হ'বলৈ ধৰিছে । প্ৰযুক্তিৰ ব্যৱহাৰৰ ফলত চিকিৎসা সেৱাই চমকপ্ৰদ সফলতা লাভ কৰিছে । বিভিন্ন দুৰাৰোগ্য ৰোগৰ ঔষধ আৱিষ্কাৰ হৈছে । বসন্ত , প্লেগ ,

কলেৰা আদি মহামাৰীসমূহ নিয়ন্ত্ৰিত হৈছে । শল্য চিকিৎসাৰ ক্ষেত্ৰত হাোৱা উন্নতিৰ বাবে হৃৎপিণ্ড , বৃক্ক , মগজু আদি শৰীৰৰ অতি গুৰুত্বপূৰ্ণ অংগৰ অস্ত্ৰোপচাৰ কৰিব পৰা হৈছে । আনকি এজন লাোকৰ বৃক্ক , চকু , হৃৎপৃণ্ড আদি আন এজন লাোকৰ শৰীৰত স্থাপন কৰাটোও সম্ভৱ হৈছে । কৃত্ৰিম অংগ তৈয়াৰ কৰি পংগু লাোক শৰীৰত সেইবাোৰ সংযাোগ কৰি তেওঁলাোকৰ শাৰীৰিক অক্ষমতা হ্ৰাস কৰাৰ ব্যৱস্থা কৰা হৈছে । সেইদৰে দৃষ্টিশক্তি হ্ৰাস পাোৱা লাোকৰ বাবে চশমা , কাণেৰে নুশুনা লাোকৰ বাবে শ্ৰৱণ সহায়ক যন্ত্ৰ আৰু হৃদপিণ্ড দুৰ্বল হাোৱা লাোকৰ বাবে পেছমেকাৰ ব্যৱহাৰ হ'বলৈ ধৰিছে । এই সকলাোবাোৰ সম্ভৱ হৈছে চিকিৎসা সেৱাত ব্যৱহাৰ হাোৱা নতুন প্ৰযুক্তিৰ বাবে ।

(গ) পৰিৱহন সেৱাত প্ৰযুক্তিৰ ব্যৱহাৰ :- প্ৰযুক্তিৰ ব্যৱহাৰে বৰ্তমান সময়ত পৰিবহন অতি সহজ আৰু খৰতকীয়া কৰি তুলিছে । পৰিবহন কেইবা প্ৰকাৰৰ — পথ পৰিবহন , জল পৰিবহন আৰু আকাশী পৰিবহন । পৰিবহনৰ ক্ষেত্ৰত চকাৰ আৱিষ্কাৰ এটা উল্লেখনীয় অৱদান।চাইকেল , ৰিক্সা , বাছ , মটৰগাড়ী , ৰেল গাড়ী আদিৰ সহায়ত মানুহে এঠাইৰ পৰা আন ঠাইলৈ যাব পৰা হ'ল ।

উৰাজাহাজেৰে মানুহ এখন ঠাইৰ পৰা আন এখন বহু দূৰৰ ঠাইলৈ অতি কম সময়তে যাব পৰা হ'ল । জাহাজেৰে নদী , সাগৰ , মহাসাগৰৰ বুকুৰে গধুৰ বস্তুবাোৰ অনা – নিয়া কৰিব পৰা হ'ল । এইদৰে পৰিবহন ব্যৱস্থাই মানুহৰ যাত্ৰা সুচল কৰাৰ উপৰি কেঁচামাল , খাদ্য – দ্ৰব্য আদি অনা – নিয়াত সহায় কৰে । এইদৰে উন্নত পৰিবহন ব্যৱস্থাই গাোটেই পৃথিৱীখনকে ওচৰ চপাই গ্ল'বেল ভিলেজত পৰিণত কৰিছে ।

(ঘ) যাোগাযাোগ সেৱাত প্ৰযুক্তিৰ ব্যৱহাৰ :- যাোগাযাোগ সেৱাত প্ৰযুক্তিৰ ব্যৱহাৰে গাোটেই বিশ্বতে এক নতুন যুগৰ সূচনা কৰিছে । আগৰ দিনত মানুহে নিজে গৈ বা চিঠিৰ মাধ্যমত যাোগাযাোগ কৰিছিল । কিন্তু এতিয়া যাোগাযোগ নতুন নতুন মাধ্যমৰ দ্বাৰা আমি ঘৰতে বহি বিশ্বৰ বিভিন্ন প্ৰান্তত কি কি ঘটনা ঘটি আছে তাক জানিব পাৰোঁ । কৃত্ৰিম উপগ্ৰহৰ আৱিষ্কাৰ তথা স্থাপনৰ পিছত মানুহে ম'বাইল ফোন , টেলিভিছন , কম্পিউটাৰ , ইণ্টাৰনেট আদিৰ যাোগেদি দেশ – বিদেশৰ বিভিন্ন বা বাতৰি ঘৰতে বহি লাভ কৰাৰ উপৰি বিভিন্ন জনৰ লগত কথা-বাৰ্তা পাতিব পৰা হ'ল । ই – মেইলৰ যাোগেদি যিকোনাো খবৰ , ছবি পঠিয়াব পৰা হ'ল । ফেক্স মেচিনৰ সহায়ত তথ্যৰ প্ৰতিলিপি অইন ঠাইলৈ প্ৰেৰণ কৰিব পৰা হ'ল ।

মুঠৰ ওপৰত আধুনিক প্ৰযুক্তিয়ে যাোগাযাোগ ব্যৱস্থাক এনে এটা পৰ্যায়লৈ লৈ গৈছে যে গাোটেই পৃথিৱীখনেই আমাৰ হাতৰ মুঠিত উপলব্ধ হৈছে ।

(ঙ) বেংক সেৱা আৰু প্ৰযুক্তি :- বেংক হৈছে এটা বিত্তীয় প্ৰতিষ্ঠান য'ত আমি টকা – পইচা জমা থ'ব আৰু উলিয়াব পাৰে । আজি-কালি নতুন নতুন প্ৰযুক্তি প্ৰয়াোগে বেংকৰ

কাম – কাজ সুচল আৰু খৰতকীয়া কৰি তুলিছে। যেনে— এন ই এফ টি (National Electronic Fund Transfer) ৰ সহায়ত এটা একাউণ্টৰ পৰা আন এটা একাউণ্টলৈ মুহূৰ্তৰ ভিতৰতে পইচা পঠিয়াব পাৰি। এ টি এম (Automated Teller Machine) ৰ সহায়ত আমি বেংকলৈ নােযাােৱাকৈ নিজৰ একাউণ্টৰ পৰা পইচা উলিয়াব পাৰোঁ। ডেবিট কাৰ্ড (Debit Card) ৰ সহায়ত হাতত পইচা নােহাােৱাকৈও বিভিন্ন সামগ্ৰী কিনিব পাৰি। আজি-কালি বেংকে এছ .এম .এছ (SMS) ৰ জৰিয়তে গ্ৰাহকক তেওঁলােকৰ টকা জমা আৰু উলিওৱা সম্পৰ্কে জনাােৱাৰ ব্যৱস্থাও হৈছে।

প্ৰশ্ন ৩। কুটীৰ উদ্যোগ কাক বােলে ?

উত্তৰঃ যিবাােৰ শিল্প কম মূলধনেৰে ঘৰুৱাভাৱে প্ৰতিষ্ঠা কৰিব পাৰি আৰু যন্ত্ৰৰ ব্যৱহাৰ কম হয় তেনে শিল্প বা উদ্যোগক কুটীৰ শিল্প বােলে। যেনে — হস্ততাঁত শিল্প , বাঁহ শিল্প , কাঁহ – পিতলৰ উদ্যোগ আদি।

প্ৰশ্ন ৪। আমাৰ দেশত থকা দুটা বৃহৎ উদ্যোগৰ নাম লিখা।

উত্তৰঃ আমাৰ দেশত থকা দুটা বৃহৎ উদ্যোগ হ'ল – লাে – তীখা উদ্যোগ, তেল উদ্যোগ।

প্ৰশ্ন ৫। পৰিবহন কেইপ্ৰকাৰৰ আৰু কি কি ?

উত্তৰঃ পৰিবহন তিনি প্ৰকাৰৰ — পথ পৰিবহন , জল পৰিবহন আৰু আকাশী পৰিবহন।

অতিৰিক্ত প্ৰশ্নোত্তৰ

(ক) অতি চমু প্ৰশ্নোত্তৰ :-

প্ৰশ্ন ১। উদ্যোগ কাক বােলে ?

উত্তৰঃ যি প্ৰতিষ্ঠানে কাৰিকৰী কৌশল আৰু প্ৰযুক্তি খটুৱাই প্ৰাকৃতিক আৰু কৃষিজাত সামগ্ৰীসমূহ আমাৰ উপভাােগ্য সামগ্ৰীলৈ ৰূপান্তৰ কৰে , তাকে উদ্যোগ বােলে।

প্ৰশ্ন ২। উদ্যোগৰ প্ৰকাৰ কেইটা কি কি ?

উত্তৰঃ উদ্যোগৰ প্ৰকাৰকেইটা হ’ল — বৃহৎ উদ্যোগ , মজলীয়া উদ্যোগ, ক্ষুদ্ৰ উদ্যোগ আৰু কুটিৰ উদ্যোগ ।

প্ৰশ্ন ৩। সেৱাখণ্ড বুলিলে কি বুজা ?

উত্তৰঃ সেৱাখণ্ড বুলি ক’লে আমি সেইবাোৰ ব্যৱস্থাক বুজো যিবাোৰে পাোনপটীয়াকৈ কোনাো সামগ্ৰী উৎপাদন নকৰে যদিও পৰাোক্ষভাৱে উৎপাদনত সহায় কৰে আৰু আমাৰ বিভিন্ন অভাৱ পূৰণ কৰে ।

প্ৰশ্ন ৪। কৃষিষণ্ডৰ লগত জড়িত বৃত্তিসমূহ কি কি ?

উত্তৰঃ কৃষিখণ্ডৰ লগত জড়িত বৃত্তিসমূহ হ’ল— খেতি – বাতি , পশুপালন , মীন পালন , দুগ্ধ উৎপাদন ইত্যাদি ।

প্ৰশ্ন ৫। উদ্যোগ খণ্ডৰ লগত জড়িত বৃত্তিসমূহ কি কি ?

উত্তৰঃ উদ্যোগখণ্ডৰ লগত জড়িত বৃত্তিসমূহ হ’ল — চাহ উদ্যোগ , কাগজ উদ্যোগ , বস্ত্ৰ উদ্যোগ , তেল উদ্যোগ , মৰাপাট উদ্যোগ , লাো – তীখা উদ্যোগ , বাঁহ – বেত উদ্যোগ , কাঁহ – পিতল উদ্যোগ ইত্যাদি ।

প্ৰশ্ন ৬। সেৱাখণ্ডৰ লগত জড়িত বৃত্তিসমূহ কি কি ?

উত্তৰঃ সেৱাখণ্ডৰ লগত জড়িত বৃত্তিসমূহ হ’ল— শিক্ষা , চিকিৎসা , যাোগাযাোগ পৰিবহন , বেংক , বীমা , আইন , ওকালতি ইত্যাদি ।

প্ৰশ্ন ৭। ‘ সেউজ বিপ্লৱ ‘ বুলিলে কি বুজা ?

উত্তৰঃ নিশ্চিত পানী যাোগান , উচ্চ উৎপাদনক্ষম বীজৰ ব্যৱহাৰ , ৰাসায়নিক সাৰৰ প্ৰয়াোগ আৰু আধুনিক কৃষি সঁজুলিৰ ব্যৱহাৰৰ ফলত ভাৰতৰ পঞ্জাৱ , হাৰিয়ানা , উত্তৰ প্ৰদেশ আদি ঠাইত কৃষি উৎপাদনৰ ক্ষেত্ৰত যি বিপ্লৱৰ সূচনা হৈছে , সেই বিপ্লৱক ’ সেউজ বিপ্লৱ ’ বাোলা হয় ।

প্ৰশ্ন ৮। বেপাৰ বাণিজ্যৰ ক্ষেত্ৰত প্ৰযুক্তিয়ে কেনেধৰণৰ ভূমিকা পালন কৰিছে লিখা ।

উত্তৰঃ বেপাৰ – বাণিজ্যৰ ক্ষেত্ৰত প্ৰযুক্তিয়ে এক বিশেষ ভূমিকা গ্ৰহণ কৰিছে । বাণিজ্য সম্পৰ্কীয় আৱশ্যকীয় তথ্যপাতি অতি সহজতে প্ৰযুক্তিৰ সহায়ত পাব পৰা হৈছে । বৰ্তমান প্ৰযুক্তিৰ ব্যৱহাৰৰ ফলত বাণিজ্যিক লেনদেন কৰা অতি সহজ হৈ পৰিছে । ফলত বাণিজ্য সম্প্ৰসাৰণ হৈছে আৰু মানুহৰ আয় বৃদ্ধি হৈছে আৰু জীৱনৰ মান ক্ৰমাৎ উন্নত হৈছে।

প্ৰশ্ন ৯। এন. ই. এফ. টি. কি ?

উত্তৰঃ এন. ই. এফ. টি. অৰ্থাৎ National Electronic Fund Transfer হৈছে – বেংক সেৱাকাৰ্যত ব্যৱহৃত এটা ব্যৱস্থা । উন্নত প্ৰযুক্তিগত এই ব্যৱস্থাৰ জৰিয়তে বেংকৰ এটা একাউণ্টৰ পৰা আন এটা একাউণ্টলৈ মুহূৰ্তৰ ভিতৰতে পইচা পঠিয়াব পাৰি ।

প্ৰশ্ন ১০। এ. টি. এম. কি ?

উত্তৰঃ এ. টি. এম. অৰ্থাৎ Automated Teller Machine হৈছে – এনে এটা ব্যৱস্থা যাৰ জৰিয়তে আমি বেংকলৈ নােযাােৱাকৈয়ে নিজৰ একাউণ্টৰ পৰা পইচা উলিয়াব পাৰাে ।

প্ৰশ্ন ১১। খালী ঠাই পূৰ কৰা –

(ক) ………………ৰ ব্যৱহাৰে বৰ্তমান সময়ত পৰিবহন অতি সহজ আৰু খৰতকীয়া কৰি তুলিছে ।

উত্তৰঃ প্ৰযুক্তিৰ ব্যৱহাৰে বৰ্তমান সময়ত পৰিবহন অতি সহজ আৰু খৰতকীয়া কৰি তুলিছে ।

(খ) পৰিবহনৰ ক্ষেত্ৰত ………………… ৰ আৱিষ্কাৰ এটা উল্লেখনীয় অৱদান ।

উত্তৰঃ পৰিবহনৰ ক্ষেত্ৰত চকাৰ আৱিষ্কাৰ এটা উল্লেখনীয় অৱদান ।

(গ) উন্নত পৰিবহন ব্যৱস্থাই গােটেই ……………….. কে ওচৰ চপাই ‘ গ্লোবেল ভিলেজ’ত পৰিণত কৰিছে ।

উত্তৰঃ উন্নত পৰিবহন ব্যৱস্থাই গােটেই পৃথিৱীকে ওচৰ চপাই ‘ গ্লোবেল ভিলেজ ’ ত পৰিণত কৰিছে।

(ঘ) ……………….. মেচিনৰ সহায়ত তথ্য প্ৰতিলিপি অইন ঠাইলৈ প্ৰেৰণ কৰিব পৰা হ’ল।

উত্তৰঃ ফেক্স মেচিনৰ সহায়ত তথ্যৰ প্ৰতিলিপি অইন ঠাইলৈ প্ৰেৰণ কৰিব পৰা হ’ল।

(ঙ) প্ৰযুক্তিৰ সুফল লাভ কৰিবলৈ শিক্ষা আৰু ……………….. ৰ আৱশ্যক।

উত্তৰঃ প্ৰযুক্তিৰ সুফল লাভ কৰিবলৈ শিক্ষা আৰু প্ৰশিক্ষণৰ আৱশ্যক।